

ദുഷ് പ്രഭുത്വം അവസാനിപ്പിക്കാനുള്ള ഒത്തുനോക്കൽ പട്ടിക

The Checklist for Ending Tyranny

Peter Ackerman and Hardy Merriman

From the book: 'Is Authoritarianism Staging a Comeback?'

Editors: Mathew Burrows and Maria J. Stephan

The Atlantic Council, Washington DC – 2015

Translation: March 2018

ദുഷ്പ്രഭുത്വം അവസാനിപ്പിക്കാനുള്ള ഒത്തുനോക്കല് പട്ടിക

The checklist for Ending Tyranny

പിറ്റര് അക്കല്മാനും ഹാര്ഡി മെറിമാനും ചേര്ന്നെഴുതിയത്.

ഇന്നുലോകത്തെമ്പാടും കാണപ്പെടുന്ന മാരകമായ സംഘര്ഷങ്ങളുള് രാജ്യങ്ങളുള് തമ്മിലും ഒരു പക്ഷേ രാജ്യത്തിനുള്ളില് തന്നെ നിന്നാകും. കൃഷിതോണ്ടുന്ന ദുഷ്പ്രഭുക്കന്മാരും അവര്ക്കെതിരായി അവര് അടിച്ചമര്ത്തപ്പെടുന്ന ജനതയും തമ്മില് ഇതു വ്യാപകമായി വിശ്വസിക്കുന്നു അതായത് അമര്ച്ച ചെയ്യപ്പെട്ട ജന സമൂഹത്തിന്റെ രണ്ടുമാര്ഗ്ഗങ്ങളുള് തെരഞ്ഞെടുക്കാനുണ്ട്. ദുഷ്പ്രഭുത്വത്തെ സ്വീകരിക്കുക അതേസമയം ആ രീതി ഉരുത്തിരിഞ്ഞു കുറെക്കൂടി ശാന്തമായിത്തീരും അല്ലെങ്കില് ഒരു അക്രമപൂര്ണ്ണമായ വിപ്ലവം ഉണ്ടായി സ്വാതന്ത്ര്യം കൈവരിക്കാം. ഈ പരിമിതമായ വീക്ഷണത്തെ പല ആളുകളും എതിര്ക്കുന്ന സത്യം സിവില് പ്രതിരോധസമരം (ഈ വാക്കിനെ പലരും ജനങ്ങളുടെ ശക്തി സമരം അഥവാ അക്രമരഹിത സംഘട്ടനം) നാം മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നതിനേക്കാള് നിരന്തരമായി സംഭവിക്കുന്നുണ്ട്. 1900ല് ആരംഭം മുതല് ശരാശരി ഓരോ വര്ഷവും ലോകത്തില് ഒരു വലിയ സിവില് പ്രതിരോധസമര പ്രചരണം നിലവില് ഭരിക്കുന്ന ഭരണാധികാരികളുള് എതിരായി ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. 1972 മുതല് പൗരന്മാരാല് നയിക്കപ്പെട്ട സമരങ്ങളുള് അതിന്റെ അനന്തരഫലങ്ങളാല് നിര്വ്വചിക്കപ്പെടുന്നു. ഇതെല്ലാം ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായും പ്രാധാന്യമുള്ളതും. ജനാധിപത്യത്തിലേക്ക് പരിവര്ത്തനത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കിക്കൊണ്ടുള്ളതുമാണ്. എന്നിട്ടും നയം ഉണ്ടാക്കുന്നവര്, പണ്ഡിതന്മാര്, പത്രപ്രവര്ത്തകര്, മറ്റു താല്പര്യമുള്ള നിരീക്ഷകളുള് നിരന്തരമായി സാധാരണ ജനങ്ങളുടെ കഴിവു ദുഷ്പ്രഭുത്വത്തെ നിയന്ത്രിക്കാനും അവരുടെ അവകാശങ്ങളുള് നേടിയെടുക്കാനും സായുധമല്ലാത്ത സമരംകൊണ്ടു സാധിക്കുകയില്ലെന്നു വില കുറച്ചാണ് കാണിക്കുന്നത്.

അപഗ്രഥനപരമായ അന്ധമായ കളങ്കം.

2011ല് ട്യൂണീഷ്യയിലും ഈജിപ്തിലും നടന്ന പ്രക്ഷോഭങ്ങളുള് വളരെയടുത്ത കാലത്ത് 2014ല് ഉക്രയിനിലും നടന്ന പ്രക്ഷോഭങ്ങളുള് വളരെ താഴ്ന്ന സാമൂഹ്യ നിലവാരത്തില് ആരംഭിക്കുന്ന സിവില് പ്രതിരോധസമരങ്ങളുള് അതിന്റെ ശക്തിയും അതിന്റെ പരിവര്ത്തനം കൊണ്ടുവരാനുള്ള സാമാര്ത്ഥ്യം ജനങ്ങളെ അതിശയിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആര്ക്കും മുന്നേഅറിയാന് സാധിച്ചില്ല ഇങ്ങനെ ഒരു പ്രക്ഷോഭം ഉണ്ടാകുമെന്ന്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അതിന്റെ തുല്യമില്ലായ്മ വെളിവാകുന്നു. വളരെ പരിചിതമായ ആളുകളുള് മാത്രമേ കണ്ടുകാണൂ. വര്ണ്ണവിപ്ലവങ്ങളുള് അതായത് 2000 ല് സൈബീരിയായിലും 2003ല് ജോര്ജിയായിലും 2004ല് ഉക്രയിനിലും വിപ്ലവം ഉണ്ടാകുമെന്ന്. ദശകങ്ങളുള് മുന്നേ ആരും പ്രതീക്ഷിച്ചില്ല. 1986ല് ഫിലിപ്പൈന്സില് ഏകാധിപതി ഫെര്ഡിനാന്റുമാര്ക്കോസിന്റെ ഭരണവും 1988ല് ചിലിയില് അഗസ്റ്റോ പിനോഷേയുടെ ഭരണവും 1989ല് പോളണ്ടില് സോവിയറ്റുഭരണവും, തെക്കേ ആഫ്രിക്കയില് വര്ണ്ണവിവേചനത്തെ പിന്തുണയ്ക്കുന്ന ഭരണവും അവസാനിക്കുമെന്ന ആരും പ്രതീക്ഷിച്ചില്ല.

ഒരു അന്താരാഷ്ട്രീയവും പ്രാദേശികവുമായ വിദഗ്ധര് ഇതും ഇങ്ങനെയുള്ള സിവില് പ്രതിരോധ സമരങ്ങളും അവര് പലപ്പോഴും എത്തിച്ചേരുന്ന പരിസമാപ്തി വിജയകരമായ സിവില് പ്രതിരോധസമരങ്ങളുള് ചരിത്രപരമായ സാമ്യമുള്ളതും അവയെല്ലാം ഒരു പ്രത്യേക സാഹചര്യങ്ങളുടെ കൂട്ടം ഒരു പ്രത്യേകരാജ്യത്ത് ഒരു പ്രത്യേകസമയത്ത് സംഭവിച്ചതുമാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാല് അവയുടെ ഗമനം കാണപ്പെട്ടത് വളരെ പ്രത്യേകതയുള്ളതായിട്ടാണ്. അവയൊന്നും പ്രത്യേക നയതന്ത്രങ്ങളുടെ തെളിവായിക്കൊണ്ടുക. എങ്ങനെയാണോ ജനസാധാരണത്തിനു വൈവിധ്യമാര്ന്ന മര്ദ്ദിത ഭരണത്തിനെതിരായി ശക്തി കൈയാളണമെന്നുതന്നെ. എന്നാല് സേച്ഛാധിപതികളായ ലോകത്തെമ്പാടുമുള്ള ഭരണാധികാരികളുള് അന്ധമായ കളങ്കത്താല് കഷ്ടപ്പെടുന്നവരല്ല.

ഇതുമനസ്സിലാക്കാൻ ആളുകളുടെ സാധിച്ചു. ശക്തിയുള്ള സമരങ്ങളിൽ നിലവിലിരിക്കുന്ന ഭരണത്തിനു വലിയ ഭീഷണിയാണെന്ന്

അക്രമരഹിത സമരങ്ങളിൽ കഴിഞ്ഞ ദശകത്തിൽ വർദ്ധിച്ചു വരുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ ജനാധിപത്യ പരിവർത്തനത്തെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നവരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വളരെ പ്രാധാന്യമേറിയതാണ് അവരുടെ അറിവുകാലാനുസൃതമായി അറിവുകൾ ഉള്ക്കൊള്ളിച്ചു മനസ്സിലാക്കണം. എന്തുകൊണ്ട് ജനശക്തി സമരങ്ങളിൽ വിജയിക്കുന്നുവെന്ന്. അക്രമരഹിത സംഘർഷങ്ങളിൽ അനേകം സംഭവങ്ങളിൽ ലോകത്തിലെമ്പാടും പ്രവർത്തനക്ഷമമാകുന്നത് എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അത് രണ്ടു സത്യങ്ങളെ ചൂഷണം ചെയ്യുന്നു. സ്പെഷ്യാലിപത്യസ്വഭാവമുള്ള സർക്കാരുകൾ ആധാരമാക്കിയിരിക്കുന്നത് ജനങ്ങളുടെ ഇടയിലുള്ള അനുസരണാശീലം കൊണ്ടാണ്. ഭരണാധികാരികൾ അവരെ അടിച്ചമർത്തുന്നത് അവരുടെ നിയന്ത്രണം തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകാനാണ്. എന്നാൽ ഒരു സമൂഹത്തിലെ എല്ലാ ആളുകളും ഒരുപോലെയുള്ള വിശ്വസ്തതകാണിക്കുന്നത്.

എങ്ങനെ സിവിൽ പ്രതിരോധം പ്രവർത്തിക്കുന്നു.

രണ്ടുസത്യങ്ങളിൽ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി സിവിൽ സമരപ്രവർത്തകർ ജനങ്ങളെ വ്യവസ്ഥാപിതമായി സംഘടിപ്പിക്കുന്നത്. അക്രമരഹിതമായ സമ്മർദ്ദം പ്രയോഗിച്ചു അവരുടെ അനുസരണ പിൻവലിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. അതുപലതരത്തിലുള്ള തന്ത്രങ്ങളിലൂടെയാണ്. അവ പണിമുടക്ക്, ബഹിഷ്കരണം വൻ പ്രകടനങ്ങളിൽ തുടങ്ങിയ മറ്റുപ്രവൃത്തികളും, നിലവിലുള്ള മർദ്ദിത വ്യവസ്ഥിതി അലങ്കോലപ്പെടുത്തി അവകാശങ്ങളിൽ, സ്വാതന്ത്ര്യം നീതി എന്നിവ നേടുക. സിവിൽ പ്രതിരോധത്തിലെ പങ്കാളിത്തം വൈവിധ്യമാകുമ്പോഴും അതു വളർന്നു വരുമ്പോഴും അവർക്കെതിരായ മർദ്ദനമുറ ശാന്തിയും സമാധാനവും പുനസ്ഥാപിക്കാൻ അപര്യാപ്തമായിത്തീരുകയും അതു അപക്വമായ പൊട്ടിത്തെറിക്കു സാധ്യതയുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യും.

പ്രക്ഷോഭം തുടർന്ന് കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ സർക്കാരിലും മറ്റു സർക്കാർ സർക്കാരിത സ്ഥാപനങ്ങളിലും വിള്ളൽ കണ്ടുതുടങ്ങും. (ieപോലീസ്, പട്ടാളം, മാധ്യമം, രാഷ്ട്രീയം ഭരണപരവും സാമ്പത്തികവുമായ സംഘടനകൾ) ഇത് സർക്കാരിന്റെ നിലനില്പിനു നിർണ്ണായകമാണ് ഈ വിള്ളലുകൾ കുറുമാറ്റത്തിലേക്കു നയിക്കും. കുറുമാറ്റം വർദ്ധിച്ചുവരുമ്പോൾ കഴിവുകളുടെ കാതലായ ഭാഗം ഒരു സ്പെഷ്യാലിപത്യ ഭരണം ആശ്രയിക്കുന്നത് ഭൗതികമായ സമ്പത്തിലുള്ള നിയന്ത്രണം, മനുഷ്യവിഭവങ്ങളിൽ ആളുകളുടെ കഴിവ് അവരുടെ അറിവ്, പരിതസ്ഥിതികളെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവ് അംഗീകാരം കൊടുക്കാനുള്ള കഴിവ്, ഇവയിലൊക്കെയാണ്. അവയെല്ലാം സമരം മൂലം നശിപ്പിക്കപ്പെടും. സ്പെഷ്യാലിപതികളുടെ പ്രായോഗികമായ ആജ്ഞാപിക്കാനുള്ള കഴിവുനഷ്ടപ്പെടുകയും, ഭരണാധികാരിക്ക് ആജ്ഞകൾ പ്രാവർത്തികമാകാൻ സാധിക്കാതെ വരുന്നു. അവരെ തുടർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അക്രമരഹിത സമരത്തിന്റെ സമ്മർദ്ദം ആസ്ഥാനത്ത് തുടരാൻ സാധിക്കാതെ വരും. അതിന്റെ പരിസമാപ്തി സർവ്വവ്യാപകമായ പരിവർത്തനമാണ്.

നിപുണതയ്ക്കെതിരെ വ്യവസ്ഥിതികൾ

വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന ആകസ്മിക സംഭവങ്ങളും സിവിൽ പ്രതിരോധസമരത്തിന്റെയും പ്രഭാവത്തിൽ, വളരെ പ്രാധാന്യത്തോടെ പരിശോധിക്കേണ്ടത് അവയുടെ അനന്തരഫലമാണ്. ഒരു സമരം തുടങ്ങുന്നതിനു മുമ്പുള്ള അവസ്ഥകൾ തീരുമാനിക്കാൻ പര്യാപ്തമാണോ ആ സമരം അഥവാ സ്പെഷ്യാലിപതി ജയിക്കുമോ എന്ന് അഥവാ വിജയം രണ്ടുവശത്തും തീരുമാനിക്കുന്നത് കൂടുതലായും അവർ തെരഞ്ഞെടുക്കുന്ന തന്ത്രങ്ങളും നൈപുണ്യം എന്നിവ ഉപയോഗിച്ചു സമരം നടത്തുന്നു എന്നതിനെ ആശ്രയിച്ചായിരിക്കും.

ഇന്റർനാഷണൽ സെന്റർ ഓൺ നോൺ വയലന്റ് കോൺഫ്ലിക്സ് എന്ന സ്ഥാപനത്തിന്റെ നിരൂപണപ്രധാനമായ ദൗത്യത്തിന്റെ മുഖം (നമ്മളെല്ലാം അതിന്റെ ഭാഗമാണ്) വാദിക്കുന്നത് ഒരു സമരത്തിന്റെ അനന്തരഫലങ്ങളും സഞ്ചാരപഥങ്ങളും തീരുമാനിക്കുന്നതിൽ ആ അവസ്ഥകളെക്കാൾ കൂടുതൽ മുൻതൂക്കമുള്ളത് അതിൽ പ്രയോഗിക്കുന്ന നൈപുണ്യമാണ്. ഈ ആശയം സാധാരണയായി അർത്ഥവത്തായ പിന്തള്ളൽ ക്ഷണിച്ചുവരുത്തുന്നു അതു പ്രധാനമായും

കേന്ദ്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. എതിരാളിയുടെ മർദ്ദനം തുടരാനുള്ള തീരുമാനമാണ്. അക്രമരഹിത സമരം പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നത് കാര്യങ്ങളുള്ള അഥവാ മാർദ്ദവ സ്വഭാവമുള്ള പ്രതിയോഗികളുടെ എതിരെയെയാണ്. ഇത് ഒരു നിരന്തരമായ ക്ഷമാപണമാണ്. പക്ഷെ സൗകര്യപ്രദമായി മറന്നിട്ടുള്ളത് തെക്കേ ആഫ്രിക്കയിലെ വർണ്ണവിവേചനത്തിനെതിരായ സമരം ചിലിയിൽ പിനാഷെയ്ക്കെതിരായ സമരം, ഫിലിപ്പൈൻസിൽ മാർക്കോസിനെതിരായ സമരം അല്ലെങ്കിൽ പോളണ്ടിലെ സോവിയറ്റ് ഭരണത്തിനെതിരായ സമരങ്ങളെ ജയിച്ചത്. വളരെ അടുത്തകാലത്തെ സമരമാണ് ഈജിപ്റ്റിൽ ഹോസനി മുബാറക്കിനെതിരായ സമരം, ട്യൂണീഷ്യയിൽ ബെൻഅലിയ്ക്കെതിരായ സമരം. ഈ സമരങ്ങളിലെ പ്രതിയോഗികളെ കാര്യങ്ങളുള്ളവരാണെന്ന് ചിത്രീകരിക്കാൻ സാധിക്കില്ല.

ഈ ഗുണനിലവാരമുള്ള ഉദാഹരണങ്ങളെ പരിമാണിക വിശേഷണവും പിന്തുണയ്ക്കുന്നു. 2008ൽ ഫ്രീഡം ഹൗസ് അറുപത്തിനാല് രാജ്യങ്ങളിൽ നടന്ന അക്രമരഹിത പ്രതിരോധസമരത്തിനെ സ്വാധീനിച്ച ഘടകങ്ങളും വിവിധ ഘടനാപരമായ വസ്തുതകളും പരിശോധിച്ചു ഗവേഷണം നടത്തി ഒരു പഠന റിപ്പോർട്ട് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ഈ 64 രാജ്യങ്ങളിൽ 1975നും 2006നും മദ്ധ്യേ നടന്നവയും അവിടെയെല്ലാം സ്വേച്ഛാധിപത്യ സർക്കാരിനുപതനമാണ് സംഭവിച്ചത്. ആ റിപ്പോർട്ടിന്റെ പരിസമാപ്തി താഴെച്ചേർക്കുന്നു.

'രാഷ്ട്രീയ ഘടകമോ പരിതസ്ഥിതിസംബന്ധമായ ഘടകങ്ങളോ ശരിയായ പരിശോധനയ്ക്കുശേഷം അവയ്ക്ക് അർത്ഥവത്തായ പ്രഭാവം ഒരു സമരത്തിന്റെ വിജയത്തെയാ പരാജയത്തെയാ സ്വാധീനിക്കാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല. സിവിൽ സമരങ്ങളെ വിജയിക്കാൻ സാധിക്കുന്നത് വികാസം കൂടുതൽ സംഭവിച്ചിട്ടില്ലാത്ത, സാമ്പത്തികമായി വളരെ പാവപ്പെട്ടവർ ഉള്ളൊള്ളുന്ന സമൂഹത്തിൽ ആണ് എപ്രകാരമാണോ വികാസം നേടിയതും സമ്പദ്സമൃദ്ധിയുള്ള രാജ്യത്തും ഇതുപ്രയോഗികമാണ്. ഈ പഠനത്തിൽ നിന്നും ഉളവാകുന്ന മറ്റൊരു കാര്യം വർഗ്ഗീയമായതോ മതപരമായതോ ആയ ധ്രുവീകരണം ഒരിക്കലും ഒരു സംഘടിതമായ പൗരന്മാരുടെ എതിർപ്പുണ്ടാക്കാൻ യാതൊരു പ്രഭാവവും ചെലുത്താൻ സാധിക്കില്ല. അതുപോലെ ഭരണത്തിന്റെ പ്രത്യേകത ഒരു പൗരന്മാരുടെ സംഘടിതമായ സമരത്തിനു വിപുലമായ പിന്തുണ കിട്ടാനും സഹായിക്കുകയില്ല.

ഒരോയൊരുഘടകം ആ പഠനത്തിൽ പരിശോധിച്ചത് ജനസ്ഥിതി വിവരക്കണക്കനുസരിച്ച് പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നത് ഒരുസിവിൽ പ്രതിരോധ സമരത്തിന്റെ ആവിർഭാവവും അതിന്റെ അനന്തരഫലങ്ങളും ഗവൺമെന്റിന്റെ കേന്ദ്രീകൃതസ്വഭാവത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ്. ലേഖകന്മാർ വീണ്ടും എഴുതുന്നു.

ഈ പഠനം വെളിവാക്കുന്നത്. ഉയർന്ന നിലവാരത്തിലുള്ള സർക്കാരിന്റെ കേന്ദ്രീകൃതസ്വഭാവം ഒരു ശക്തിയുള്ള പൗരപ്രതിരോധസമരം, ഭരണത്തിന്റെ അധികാരത്തെ വെല്ലുവിളിക്കാൻ കഴിവുള്ളതുമായി ബന്ധമുണ്ട്. ഇതിനെതിരായ സ്വഭാവവും ചിലപ്പോൾ സത്യമായിത്തീരും. അതായത് സർക്കാരിന്റെ കേന്ദ്രീകൃത സ്വഭാവവും കൂടുന്നതനുസരിച്ചു പൗരന്മാരുടെ സംഘടനാസാധ്യതയും, വിജയത്തിലെത്തിച്ചേരാൻ സാധിക്കുന്ന സമരത്തിന്റെ സാധ്യതയും അതനുസരിച്ചു കുറഞ്ഞുവരും.

ഇപ്രകാരം ഈ പഠനം വീണ്ടും കാണുന്നത് പരിസ്ഥിതി സംബന്ധമായ അവസ്ഥകളെ ഒരു സിവിൽ പ്രതിരോധസമരത്തിന്റെ സഞ്ചാരപഥത്തെ സ്വാധീനം ചെയ്യും. ഇതിൽ നിന്നുള്ള കണ്ടെത്തലുകളെ അവസ്ഥകളാണ് ഒരു സംഘർഷത്തിന്റെ അനന്തരഫലങ്ങളെ നിശ്ചയിക്കുന്നു എന്ന അവസാന വാദത്തെ വിലകുറച്ചു കാണുന്നു.

മൂന്നു വർഷങ്ങളെക്കുറേപ്പോൾ അവരുടെ 2011ലെ അവാർഡ് നേടിയ ഗ്രന്ഥം എന്തുകൊണ്ട് സിവിൽസമരങ്ങളെ പ്രവർത്തിക്കുന്നു.

അഹിംസാ സമരങ്ങളുടെ തന്ത്രപരമായ നീതി ശാസ്ത്രം

[Why civil resistamce works - The Strategic logic of Non violent conflict]

ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ എറിക്കാ ചെന്നോ വീത്തും മറിയാ സ്റ്റീഫനും ചേർന്ന് 1900നും 2006നും മദ്ധ്യേ നടന്ന 323 അക്രമരഹിത സമര പ്രചരണങ്ങളെ അതായത് നിലവിൽ ഭരിക്കുന്ന സർക്കാരിനെ വെല്ലുവിളിച്ചവ സസൂക്ഷ്മം അപഗ്രഥിച്ചു അതിൽ നിന്നും ഉളവായ അടിത്തറയെ ഇളക്കുന്ന വെളിവാക്കലുകളിൽ നിന്നും മനസ്സിലാക്കുന്നത് സിവിൽ പ്രതിരോധ സമരങ്ങളിൽ 53 ശതമാനം വിജയത്തിലെത്തിച്ചേർന്നു. അതേസമയം സായുധസമരം 26 ശതമാനവുമാണ് വിജയിച്ചത്. അവർ മനസ്സിലാക്കിയത് സർക്കാരിന്റെ അടിച്ചമർത്തലും മറ്റുഘടനാപരമായ പ്രത്യേകതകളും ഒരു സിവിൽ പ്രതിരോധ സമരത്തിന്റെ വിജയത്തെ സ്വാധീനിക്കാനുള്ള സാധ്യതകളെ വളരെ കൂടുതലാണ്. (മിക്കവാറും

സമൂഹം ധരിച്ചതിലും കുറവായി വിജയശതമാനം 35 ശതമാനത്തിലേക്ക് താഴ്ന്നു) അവർ മനസ്സിലാക്കിയത് ഘടനാപരമായ വ്യവസ്ഥകളെ ഈ സഹനസമരങ്ങളുടെ അനന്തരഫലത്തിൽ നിർണ്ണായകമാണെന്നാണ്. സിവിൽ പ്രതിരോധസമരങ്ങളെ മിക്കവാറും വിജയം കൈവരിക്കുന്നത് പരിതസ്ഥിതി വ്യവസ്ഥകളെ ആധാരമാക്കിയല്ല നേരേമറിച്ച് പലആളുകളും അക്രമരഹിത സമരങ്ങളുടെ പരാജയവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തിയാണ്. ഈ നിഗമനത്തിൽ എത്തിച്ചേർന്നത് ഈ സമരങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങളെ പൂർണ്ണമായും വിലയിരുത്തിയതിനുശേഷമാണ്.

ഈ ഫലങ്ങളെ തുറന്നു കാണിക്കുന്നത് സിവിൽ പ്രതിരോധ സമരങ്ങളെ ആധാരമാക്കിയ പരമ്പരാഗത ബുദ്ധിയെക്കുറിച്ചുള്ള ശരിയല്ലാത്ത നിഗമനങ്ങളെ ആധാരമാക്കിയാണ്. ഈ സംഘർഷങ്ങളുടെ അനന്തരഫലങ്ങളെ തീരുമാനിക്കുന്നതിൽ നിപുണതയും തന്ത്രപ്രധാനവുമായ തെരഞ്ഞെടുക്കലുകളെക്കുറിച്ചാണ് കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം. ഇത് യഥാർത്ഥത്തിൽ അതിശയിപ്പിക്കുന്നതല്ല. നാം ആദ്യത്തെ സമരതന്ത്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിലയിരുത്തുമ്പോൾ അത് എതിർകക്ഷിയുടെതീരുമാനം എങ്ങനെ ഏകാധിപത്യത്തിനെതിരായി യുദ്ധം ചെയ്യണമെന്നത് അതു യുക്തിസംഗമമായ പ്രതീക്ഷയല്ല, നയതന്ത്രപരമായ തീരുമാനം ഏകാധിപത്യത്തെ വെല്ലുവിളിച്ചുകൊണ്ടുള്ള സമരത്തിൽ ബാഹ്യമായ അവസ്ഥകളെ അതിന്റെ അനന്തര ഫലങ്ങളെ തീരുമാനിക്കുന്ന പ്രധാനഘടകം അല്ല എന്നത്. അതും അത്ര പ്രാധാന്യമുള്ളതല്ല. അക്രമസമരം അക്രമരഹിതസമരങ്ങളുടെ വിജയശതമാനത്തിന്റെ നിരക്ക് പല സമരങ്ങളും സമാനതകളാണ് കാണപ്പെടുന്നത്.

പക്ഷേ ഇതല്ല ആധാരമായ കണക്കുകളെ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. 1900നും 2006 മദ്ധ്യേ ജനശക്തിസമരങ്ങളെ ഇരട്ടി വിജയശതമാനം കൈവരിക്കാൻ സാധിച്ചു. കൂടാതെ ഈയടുത്തകാലത്തുള്ള പഠനങ്ങളിൽ നിന്നും വെളിവാകുന്ന ചില വിജയശതമാന നിരക്ക് അർത്ഥവത്തായ രീതിയിൽ മാറിയിട്ടില്ല. ഇതിനെതിരായ വാദമുഖം ഉയർത്തിക്കൊണ്ട് എതിരാളികളെ ഖണ്ഡിതമായി പറയും സിവിൽ പ്രതിരോധസമരക്കാർ ഏറ്റെടുക്കുന്ന സമരങ്ങളെ എളുപ്പത്തിൽ വിജയിക്കാൻ സാധ്യതയുള്ളവയാണ്. എന്നാൽ ചെന്നോ വേത്തും സ്റ്റീഫനും ഈ വാദമുഖം എതിർച്ചയ്ക്കൊണ്ട് കാണിച്ചത്// ഏറ്റവും കൂടുതൽ അക്രമരഹിത സമരപ്രചാരണം സ്വേച്ഛാധിപത്യ ഭരണത്തിനെതിരായി ഉയർന്നു വന്നിട്ടുള്ളവയാണ്. അവിടെ സമാധാനപരമായ സർക്കാരിനെതിരായ ഒരു ചെറിയസമരം പോലും മാർകമായ അനന്തരഫലം ഉളവാക്കും"

ഈ വാദമുഖത്തിന്റെ അവകാശം നോബൽസമ്മാന ജേതാവായ സാമ്പത്തിക ശാസ്ത്രജ്ഞൻ 50 വർഷങ്ങളുടെ മുമ്പ് അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച പുസ്തകം Civilian Resistance as a National Defence: Nonviolent Action against Aggression ഈഗ്രന്ഥം ഉപസംഹരിക്കുന്നത് ഇപ്രകാരമാണ്. ഏകാധിപത്യഭരണാധികാരികളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രജകളും ഏകദേശം ഒരു സന്തുലനാവസ്ഥയിലാണ്. അവർക്ക് ഭരണാധികാരികളെ ആവശ്യപ്പെടുന്നതുപലതും നിരസ്സിക്കാൻ സാധിക്കും. അവർക്ക് അച്ചടക്കമുള്ള ഒരു സംഘടനാ ശക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ അവർക്ക് ആവശ്യമുണ്ടെങ്കിൽ സഹകരണം തന്നെ നിരാകരിക്കാം. അതുപോലെ ഭരണാധികാരിക്കും ജനങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങളും നിരാകരിക്കാം. അയാളുടെ ആജ്ഞാ ശക്തിയും സൈന്യബലവും ഉപയോഗിച്ച് നിരസിക്കാം. അതായത് ഈ രണ്ടു കക്ഷികളും ഒരു വിലപേശലിന്റെ അവസ്ഥയിലാണ് ഓരോകക്ഷിയും പര്യാപ്തമായരീതിയിൽ സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടതും മെച്ചമായ അച്ചടക്കം ഉള്ളതുമാണെങ്കിൽ എതിർകക്ഷികളുടെ ആവശ്യങ്ങളെ നിരസ്സിക്കാം. കാരണമേ അതുഭാഗം ജയിക്കുമെന്നതാണ്.

ഔദ്യോഗികന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ സിവിൽ സമരഭടന്മാർ തെരഞ്ഞെടുത്ത തന്ത്രങ്ങളെ ചെലവേറിയതും അതുപോലെ പ്രയോജനമുള്ളതുമാണ്. ഇതേപോലെയാണ് സ്വേച്ഛാധിപതികളെ തെരഞ്ഞെടുത്ത സമരതന്ത്രങ്ങളുടേയും നില. ജയം നേടുന്ന മുഖ്യപോരാളി അയാളുടെ പക്ഷത്തുള്ള ചെലവുകളും പ്രയോജനങ്ങളും വളപ്രഭാവമാകുമായി രീതിയിൽ തന്റെ കക്ഷികളെ വേണ്ടി വിതരണം ചെയ്യുന്നയാളാണ്. ബുദ്ധിയുള്ള സിവിൽ പ്രതിരോധ സമരനേതാക്കളെ പരമാവധി പ്രക്ഷോഭം ഉണ്ടാക്കുന്നത് പരമാവധി ജനങ്ങളുടെ കുറുമാറ്റം പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടാണ് അയാളെ അനുകൂലമായ തന്ത്രങ്ങളെ മുഖാന്തിരം താരതമ്യേന ചെറിയ പ്രക്ഷോഭങ്ങളെ സംഘടിപ്പിച്ച് വലിയ രീതിയിലുള്ള കുറുമാറ്റത്തിനു ശ്രമിക്കുന്നു. ബുദ്ധിയുള്ള സ്വേച്ഛാധിപതി അനുസരണ അടിച്ചേല്പിക്കുന്നതുമർദ്ദന മുറകളിലൂടെയും അനുകൂലമാക്കാൻ വളരെക്കുറച്ചു ശക്തിപ്രയോഗം

നടത്തി പരമാവധി അനുസരണ നേടാനും ശ്രമിക്കും. ആകെയുള്ള കുറുമാറ്റവും അതിനും മുഖാമുഖം നിലക്കുന്ന വിധേയത്വവും അനുസരണയും ആരുജയിക്കുമെന്നു തീരുമാനിക്കും.

ഒത്തുനോക്കല്പട്ടിക (THE CHECK LIST)

സിവില് പ്രതിരോധസമരത്തിന്റെ അനന്തരഫലത്തെ തീരുമാനിക്കുന്ന ഘടകങ്ങളാണ് ബുദ്ധിയും തന്ത്രങ്ങളും തെരഞ്ഞെടുക്കലും. അപ്പോള് നാം തിരിച്ചറിയേണ്ടത് ഒരു വിപുലമായ സമരങ്ങളുടെ പരിധിയില് പൊതുവായ വിജയം നിശ്ചയിക്കുന്ന പരിചരദത്തെ തിരിച്ചറിയുന്നത് പൊതുവായി പങ്കിടുന്ന കഴിവുകളും നിപുണതകളും തെരഞ്ഞെടുക്കല് എന്നിവയാണ്. ഒരു സമരത്തിന്റെ പല സ്വഭാവങ്ങളെ അപഗ്രഥിച്ചാല് അതിലെ ബഹുവിധത്തിലുള്ള ചലനാത്മകഭാവങ്ങളെ വിലയിരുത്തി അതിന്റെ സാരാംശം സ്വീകരിച്ചാല് നമുക്ക് മൂന്നു പ്രധാനമായ കഴിവുകളെ കണ്ടെത്താം.

- 1. ജനങ്ങളെ സംഘടിപ്പിക്കാനുള്ള കഴിവ്
- 2. പ്രവര്ത്തനരീതിയിലെ ആസൂത്രണം
- 3. അക്രമരഹിത അച്ചടക്കം

ഈ മൂന്നു കഴിവുകളും ഒരു സിവില് പ്രതിരോധസമരത്തില് സാന്നിദ്ധ്യമുളവാക്കുമ്പോള് അത് മൂന്ന് ശക്തിയേറിയ പ്രവണതകളെ തുറന്നു കാണിക്കുന്ന ആ പ്രവണതകള് ഒരു സമരത്തിന്റെ വിജയത്തില് വളരെ അധികം പ്രഭാവം ചെലുത്തുന്നു. ആ പ്രവണതകളാണ്.

- 1. സിവില് പ്രതിരോധ സമരത്തില് വര്ദ്ധിച്ചുവരുന്ന സാധാരണ ജനങ്ങളുടെ പങ്കാളിത്തം
- 2. അടിച്ചമര്ത്തലിന്റെ പ്രഭാവം കുറഞ്ഞുവരികയും പരാജയത്തിനുള്ള സാധ്യത കൂടുകയും ചെയ്യുന്നു.
- 3. പ്രതിയോഗി പക്ഷത്തുനിന്നുള്ള കുറുമാറ്റം വര്ദ്ധിക്കുന്നു.

മുകളില് പറഞ്ഞ മൂന്നു കഴിവുകളേയും മൂന്നു പ്രവണതകളേയും ഒന്നിച്ചെടുത്താല് അതിനെ ഒത്തുനോക്കല് പട്ടിക എന്നു പറയാം. നമുക്കറിയാം ഈ മൂന്നു ഘടകങ്ങളും മൂന്നു പ്രവണതകളും അര്ത്ഥപൂര്ണ്ണമായി ഒരു സമരത്തിന്റെ വിജയ സാധ്യതയെ വര്ദ്ധിപ്പിക്കും. ഇത്തരൂണത്തില് ഒത്തുനോക്കല് പട്ടിക ഒരു സമരത്തിന്റെ അനന്തര ഫലത്തെ നിര്ണ്ണയിക്കുന്ന ഒരു ഫോര്മുല അഥവാ സാങ്കേതിക തത്വമല്ല. എന്നാല് ജനങ്ങളെ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനും അവരുടെ ചിന്ത വര്ദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും സമരത്തിന്റെ ശക്തി വര്ദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുമുള്ള ഉപഘടന, ധൂമ്രമാല ൂസപ /ചട്ടക്കൂട് മാത്രമാണ്.

ഇതേലക്ഷ്യത്തില് നിന്നുകൊണ്ടു ഈ ഒത്തുനോക്കല് പട്ടികയുടെ പ്രധാനപ്പെട്ട ധര്മ്മം ഒരു സംഘര്ഷം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോള് അവിടെയുണ്ടാകുന്ന നവീകരണ പ്രക്രിയയുടെ ഇല്ലായ്മയിലേക്ക് കടന്നുകയറുകയാണ് സങ്കീര്ണ്ണതയാണ് ഏതു വലിയ സിവില് പ്രതിരോധസമരം അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രധാന വെല്ലുവിളി. സമരത്തിന്റെ മൂടല്മഞ്ഞില് അതു തിരിച്ചറിയാന് പ്രയാസമായിത്തീരും അതുപോലെ ഏതുഘടകമാണ് ഒരു തീരുമാനമെടുക്കുന്നതില് പ്രാധാന്യമുള്ളതെന്നും അറിയാന് കഴിയില്ല. നാം പുലര്ത്തുന്ന പ്രത്യേകത ഒരു വിപ്ലവകാരി അല്ലെങ്കില് പുറത്തു നിന്നുള്ള ഒരു നിരീക്ഷകന് ആ സമരത്തിന്റെ വിജയ സാധ്യത വിലയിരുത്തുമ്പോള് ചോദിക്കുന്നത് ചെക്കുലിസ്റ്റിലുള്ള മൂന്നു കഴിവുകളുടേയും പ്രവണതകളുടേയും സാന്നിദ്ധ്യമുണ്ടോ അങ്ങനെയാണെങ്കില് ആ സമരത്തില് ഒരു ബലമായ അടിത്തറയുണ്ടെന്നു ഇപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥ, ബലം ദൗര്ബല്യം എന്നിവ വിലയിരുത്തി വിജയ സാധ്യത തീരുമാനിക്കാം.

ഈ ചെക്ക് ലിസ്റ്റിനെ വിശദമായി പ്രതിപാദിക്കാം.

1. ആളുകളെ സംഘടിപ്പിക്കാനുള്ള കഴിവ്

സ്വേച്ഛാധിപതികള് ആളുകളെ ഭിന്നിപ്പിച്ചു ഭരിക്കുന്നതില് വളരെ സാമര്ത്ഥ്യം കാണിക്കുന്നവരാണ്. അതേസമയം അവരെ വെല്ലുവിളിക്കാനായി ശ്രമിക്കുന്നവരെ ജനങ്ങളെ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതില് സാമര്ത്ഥ്യം ഉള്ളവരായിരിക്കണം. ഐക്യം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിലും അത് നിലനിർത്തുന്നതും ഒരു ബഹുമാനപത്രീഭാസമാണ്. പക്ഷെ അതിലെ ഏറ്റവും പ്രാധാന്യമുള്ള വീക്ഷണം ഒരു പങ്കാളിത്തത്തോടുകൂടിയുള്ള ആകപ്പാടെയുള്ള ഒരുവീക്ഷണം സിവില് പ്രതിരോധ സമരത്തിനായി സൃഷ്ടിക്കണം. ഈ അത്യാവശ്യങ്ങള് നേടിയെടുക്കാന് ശ്രമിക്കുമ്പോള് സംഘാടകർക്ക് ആരെയാണോ അവർ സംഘടിപ്പിക്കാന് ശ്രമിക്കുന്നത് അവരുടെ പരാതികള് ആകാംക്ഷകള്, സംസ്കാരം പലവിധത്തിലുള്ള പൊതുജനങ്ങളുടെ മൂല്യങ്ങള് ഇവയെക്കുറിച്ച് അഗാധമായ അറിവു നേടിയിരിക്കണം. ഈ അറിവാണ് ഒരുദർശനം വികസിപ്പിക്കുന്നതിനും ആശയവിനിമയം നടത്തുന്നതിനുമുള്ള അടിസ്ഥാനം. ഈ ദർശനം വിപുലമായപിന്തുണയും ആളുകളെ സംഘടിപ്പിക്കാനുള്ള ശക്തിയും കൂട്ടും. പ്രഭാവമാത്മകമായ ദർശനം വ്യക്തിപരമായ അനുഭവങ്ങളും സാധാരണ ജനങ്ങളുടെസംവേദങ്ങളും പൊതുവില് സമരജ്ഞസപ്പെടുകയും സംഘടിതമായ പ്രതിരോധത്തിനു ആളുകളെ കൂട്ടാനും സാധിക്കും.

മറ്റൊരു നിരൂപണപ്രദമായ ഐക്യം സൃഷ്ടിക്കാനുള്ള വീക്ഷണം ഒരു നല്ല നേതാവിന്റെ സാന്നിധ്യവും നിയമാനുസരമായി ഉള്ള ഒരു സംഘടനയുടെ ഘടനയുമാണ്. ഒരു സമരത്തില് പങ്കെടുക്കുന്നത് സ്വമേധയായുള്ള തീരുമാനമനുസരിച്ചാകണം. സംഘടിപ്പിക്കുന്ന ജനങ്ങളുടെ മേല് ഒരുനേതാവിനു ഔപചാരികമായി ആജ്ഞാപിക്കാനോ നിയന്ത്രിക്കാനോ അധികാരമില്ല. ഇതിന്റെ അര്ത്ഥം ആ സംഘടനയിലെടുക്കുന്ന തീരുമാനങ്ങള് ഏതുജനങ്ങളെയാണോ സംഘടിപ്പിക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്നത് അവർ നിയമപരമെന്ന് അനുഭവപ്പെട്ടതുമായ തീരുമാനങ്ങളെ നടപ്പിലാക്കണം. ഓരോസമരത്തിനും അതിന്റേതായ പ്രവർത്തനമാർഗ്ഗമുണ്ട്. ചിലതില് അധികാരശ്രേണി അനുസരിച്ചും, ചിലതു വികേന്ദ്രീകൃതമായും മറ്റുചിലവയില് ഇതുരണ്ടിന്റേയും കൂടിച്ചേർന്ന രൂപവും ഒരു സമരത്തിന്റെ കൃത്യമായ നേതൃത്വവും സംഘടനാക്രമവും പരിഗണിക്കാതെ പലതരത്തിലുള്ള നേതൃത്വം എല്ലാസമരങ്ങളിലും കാണാം പക്ഷെ അവരെ കൂട്ടിയിണക്കുന്നതില് ഐക്യം ഉണ്ടായിരിക്കണം. ഓരോ ദേശീയ സ്ഥാനപ്പേരുമാത്രമുള്ള നേതാവോ വ്യക്തി പ്രഭാവമുള്ള നേതാവോ കൂടാതെ അനേകം പ്രാദേശികനേതാക്കന്മാര് ഉണ്ടാകും. അവര് ഉയർന്ന നിപുണതയുള്ളവരായിരിക്കും എങ്കില് മാത്രമേ സഖ്യങ്ങള് ഉണ്ടാക്കുന്നതിലും മദ്ധ്യസ്ഥചർച്ചകളില് പങ്കെടുക്കുന്നതിലും പലരുടേയും വ്യത്യസ്ത താല്പര്യങ്ങള് സമാഹരിക്കുന്നതിലും സംഘടനാ പാടവമുണ്ടാകൂ.

വ്യത്യസ്ഥനായ നേതാക്കന്മാര്, വ്യത്യസ്ഥ മാനങ്ങളില്പെട്ടവ (പ്രാദേശികം ദേശീയം) വ്യത്യസ്ഥരാജ്യങ്ങളില്പെട്ടവര്. എന്നിവരെ ഏകോപിപ്പിച്ചു ഒന്നിച്ചു പ്രവർത്തിക്കാനും ആ ഐക്യം ദീർഘകാലത്തേക്ക് സംരക്ഷിക്കാനും നേതാക്കള്ക്ക് കഴിവുണ്ടായിരിക്കണം.

ഇതിന്റെ പ്രകടമായ തെളിവ് സിവില് പ്രതിരോധ സമരങ്ങളില് കാണാം ഉദാഹരണമായി 1980കളില് തെക്കേ ആഫ്രിക്കയില് നടന്ന അപ്പാർതൈഡിനെതിരായ സമരം ഈ സമരത്തില് നൂറുകണക്കിനുപ്രാദേശിക നേതാക്കള് ഉയർന്നു വന്നു അവര് ശുദ്ധമായ കുടിവെള്ളം, സേവന ലഭ്യത എന്നിവയ്ക്ക് വേണ്ടി മുൻസിപ്പാലിറ്റികളെതിരായി സമരം തുടങ്ങി. പക്ഷെ അവർക്ക് പൊതുവായ ഒരു വീക്ഷണമുണ്ടായിരുന്ന വർണ്ണവിവേചനം അവസാനിപ്പിക്കണം അതിനു ദേശീയ ഒത്തുതീർപ്പുണ്ടാകണം. ഈ പൗരസമൂഹം പിന്നീട് യൂണൈറ്റഡ് ഡയോക്രാറ്റിക് ഫ്രണ്ടിന്റെ ഭാഗമാവുകയും, അവയ്ക്ക് പ്രാദേശിക നേതാക്കന്മാരുണ്ടായിരുന്നു. അവർ കഴിവുള്ളവരും വികേന്ദ്രീകൃതമായ തന്ത്രങ്ങളില് (ഉപഭോഗവസ്തുക്കളുടെ ബഹിഷ്കരണം) പ്രാദേശിക പ്രശ്നങ്ങളില് പ്രയോഗിച്ചും അതേസമയം സമാന്തരമായി വലിയ സംഘടകളുമായി ആശയ വിനിമയം നടത്തിയും ദേശീയ നേതൃത്വമായി ബന്ധപ്പെട്ടും സമരങ്ങള് നയിച്ചു.

2. പ്രവർത്തന ക്ഷമമായ ആസൂത്രണം

സാധാരണ ധരിച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നതിനേക്കാള് സങ്കീര്ണ്ണമാണ് ഒരു ശക്തി ആര്ജ്ജിച്ച സിവില് പ്രതിരോധസമരം നടത്തുന്നത്. ജനം സിവില് പ്രതിരോധസമരത്തെക്കുറിച്ചു ചിന്തിക്കുമ്പോള് ആദ്യമായി വരുന്ന പ്രതിച്ഛായ പ്രതിഷേധമാണ്. എന്നാല് അത് അക്ഷരാര്ത്ഥത്തില് നൂറുകണക്കിനു സുലഭമായ തന്ത്രങ്ങളില് ഒന്നുമാത്രമാണ്. ഏറ്റവും പ്രഭാവത്തകമായ സമരങ്ങളില് നിന്നും മനസ്സിലാക്കുന്നത് ഏതുതന്ത്രം തെരഞ്ഞെടുക്കണം എപ്പോള്, എവിടെ, എങ്ങനെ, ആരാല് എങ്ങനെ നിറവേറ്റണം എവിടെ അത് ലക്ഷ്യപ്പെടുത്തണം. എങ്ങനെയുള്ള തന്ത്രങ്ങളാണ് അനുക്രമമായി പിന്തുടരേണ്ടത്.

ഈ ചോദ്യങ്ങളുടെ പര്യാപ്തമായ ഉത്തരം നല്കണമെങ്കില് ഒരു ആസൂത്രണം വേണം. ഈ ആസൂത്രണത്തില് വിശദമായ എതിര്കക്ഷിയുടെ ബലം, ദൗര്ബല്യങ്ങളുള്, അവസരങ്ങളുള്, ഭീഷണികളുള്, അതിനുപരി സംഘര്ഷത്തിന്റെ പരിസ്ഥിതികളുള്, നിക്ഷ്പക്ഷരാജ്യംകൊണ്ടാണ്. ബന്ധമില്ലാത്ത കക്ഷികളാകയാലാണ് (അന്താരാഷ്ട്രീയ സമൂഹത്തില്പ്പെട്ടവരുള്പ്പെടെ) ആരാകയാലാണ് ഈ സമരത്തിനെ സ്വാധീനിക്കാന് സാധിക്കുന്നത്. ഇതിന്റെ പഠനമുണ്ടാക്കണം. ഈ അറിവുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തില് ശക്തിമത്തായ ഹ്രസ്വകാല, മദ്ധ്യകാല, ദീര്ഘകാല ലക്ഷ്യങ്ങളുള് രൂപപ്പെടുത്താനും അതിനനുസരിച്ച് പ്രവര്ത്തനക്ഷമമായ ആസൂത്രണം നടത്താനും സാധിക്കും. ഈ ആസൂത്രണങ്ങളുള് സമയത്തിനുള്ളില് ഉരുത്തിരിഞ്ഞുവരുന്നത് സംഭവങ്ങളുള് നടക്കുന്നതനുസരിച്ചാണ്. (എല്ലാ ആസൂത്രണങ്ങളും അതുപോലെയാണ്.) ആസൂത്രണത്തിന്റെ നടപടിക്രമവും മനസ്സുറപ്പിക്കലും ഒരു സമരത്തില് പങ്കെടുക്കുന്ന ജനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആ പദ്ധതിയുടെ വികാസം ആ പദ്ധതിയെക്കാള് പ്രാധാന്യമുള്ളതാണ്.

സന്ദര്ഭവശാല് ഒരു പ്രവര്ത്തനക്ഷമമായ ആസൂത്രണത്തിലാണ് ഒരു സമരത്തിലെ ബുദ്ധി അവസ്ഥകളുള് എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ച ഒരു വ്യക്തമായ പരിചേദം നമുക്ക് കാണാന് സാധിക്കുന്നത്. ഒരു സമരം അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന അനുകൂലവും പ്രതികൂലവുമായ അവസ്ഥകളുടെ ഒരുവിധയിരുത്തലാണ് പ്രവര്ത്തനക്ഷമമായ ഒരു ആസൂത്രണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം അപ്പോള് ആസൂത്രണത്തിന്റെ സഹായത്താല് അനുകൂലമായ സാഹചര്യങ്ങളെ ചൂഷണം ചെയ്യാനും പ്രതികൂലമായ സാഹചര്യങ്ങളെ വലയം ചെയ്യാനും അതിജീവിക്കാനും സാധിക്കുന്നതു ബുദ്ധി പരമായ തെരഞ്ഞെടുക്കലില് കൂടിയാണ്.

പ്രവര്ത്തകന് ആസൂത്രണത്തിന്റെ ഒരു നല്ല ഉദാഹരണം കാണാന് സാധിക്കുന്നത് പോളണ്ടില് 1980ല് നടന്ന സോളിഡാരിറ്റി സമരത്തിലാണ്. എതിരാളികളുടെ ശക്തി, കഴിവു ഇവ മനസ്സിലാക്കി തൊഴിലാളികളുള് ശക്തിയുള്ളതും രാഷ്ട്രീയമായി യാഥാര്ത്ഥ്യമുള്ളതുമായ ഒരു ആവശ്യം, സ്വതന്ത്രദ്രേഡ് യൂണിയന് - മുന്നോട്ടുവെച്ചു. പക്ഷേ അന്നു അവര് സ്വയം നിയന്ത്രിച്ചു ഒരുപക്ഷേ നേടാന് സാധിക്കാത്ത ലക്ഷ്യം. അതായത് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ഭരണം അവസാനിക്കണമെന്ന മുന്നോട്ടു വെച്ചില്ല. തൊഴിലാളികളുള് അവരുടെ ശക്തികേന്ദ്രീകരിച്ച് എതിരാളികളും സാമ്പത്തിക ദൗര്ബല്യങ്ങളും നിയമസാധ്യതയില്ലായ്മയും മുതലെടുത്തു. വിവിധ മേഖലകളിലുള്ള തൊഴിലാളികളെ സംഘടിപ്പിച്ചു ആദര്ശഹൃദയമുണ്ടാക്കി പണിമുടക്കിലേര്പ്പെട്ടു. തൊഴില് സ്ഥലത്തുകയറി (നേരത്തെയുള്ള പണിമുടക്കുകളില് അവര് തൊഴില് സ്ഥലങ്ങളുടെ പുറത്തു പ്രകടനം നടത്തി പ്രതിഷേധിച്ചത് അടിച്ചമര്ത്തലിനുള്ള ദൗര്ബല്യമാണെന്നു മനസ്സിലാക്കി) സമരം ചെയ്തു. ഇത് കുറേകൂടി ശക്തിയായത് സമാന്തരസ്ഥാപനങ്ങളുള് തുറന്ന് പ്രവര്ത്തിച്ചുകൊണ്ടാണ്. പ്രത്യേകമായി അച്ചടിശാലകളുള് സ്ഥാപിച്ചു. സ്വതന്ത്ര മാഗസിനുകളുള് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ഇത് നേരത്തേ ആരംഭിച്ചത് പലപട്ടണങ്ങളുമായി ആശയവിനിമയം നടത്താനുള്ള ഉപാധിയായിട്ടാണ്. തന്ത്രപ്രധാനമായ ഒരു ലക്ഷ്യം തെരഞ്ഞെടുത്തത്, ഒരു യോജിച്ച ലക്ഷ്യം സ്വീകരിച്ചു അതിന് യോജിച്ച തന്ത്രപ്രധാനമായ സമരരീതികളും തെരഞ്ഞെടുത്തു. (അതായത് തൊഴിലെടുത്തുകൊണ്ട് സമാന്തരസ്ഥാപനങ്ങളുള് പടുത്തുയര്ത്തിയും) അത് അവരുടെ കഴിവിനുള്ളിലുള്ള പ്രവര്ത്തനമായിരുന്നു. ഈ സോളിഡാരിറ്റി പ്രസ്ഥാനം പ്രഭാവത്തകമായ രീതിയില് മുന്നോട്ടുപോയി സമരപൂര്ണ്ണമായ പ്രതികൂല

പരിതസ്ഥിതികളെ അതിജീവിച്ചു അങ്ങനെ അവരുടെ പ്രധാനമായ ലക്ഷ്യം ഒരു ജനാധിപത്യപോളീഷ് സ്റ്റേറ്റ് അതു 1989 ല് നേടിയെടുത്തു.

3. അക്രമരഹിത അച്ചടക്കം

അക്രമരഹിത അച്ചടക്കം പ്രതിരോധിക്കുന്നതില് നിന്നും എന്തെല്ലാം പ്രകോപനങ്ങളുണ്ടായാലും സംരക്ഷിക്കുകയാണ് അത്യാവശ്യം. സിവില് പ്രതിരോധ സമരത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം സംബന്ധിച്ച വീര്യവത്തായ സ്വഭാവം. അക്രമരഹിത സമര പങ്കാളികളുടെ എണ്ണത്തില് വളരെ വർദ്ധനവു കാണിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് എതിരാളികളെ സമരത്തെ നേരിടാനുള്ള ചെലവ് വർദ്ധിക്കും അതിനുപരി അടിച്ചമർത്തല് പരായത്തിലെത്തിച്ചേരുമെന്ന ആശവർദ്ധിക്കും എതിരാളിയുടെ പ്രധാനപ്പെട്ട പിന്തുണയ്ക്കുന്ന സ്തംഭങ്ങളില് നിന്നും കുറുമാറ്റവും വർദ്ധിക്കും. ചെന്നോവത്തും സ്റ്റീഫന്സും അവരുടെ ഗവേഷണങ്ങളില് കാണിക്കുന്നത് ഇത് അക്രമരഹിതസമരങ്ങളും തമ്മിലുള്ള വിജയത്തിന്റെ നിരക്ക് വലിയ വ്യത്യാസം കാണിക്കും.

അക്രമരഹിത അച്ചടക്കത്തിനു ആവശ്യമായത് സമരത്തില് പങ്കെടുക്കുന്നവർക്ക് പൂർണ്ണവിശ്വാസമുണ്ടാകണം അക്രമരഹിതസമരം മാത്രമാണ്. അവരുടെ സംഘർഷത്തെ മുന്നോട്ടുനയിക്കാനുള്ള എകമാർഗ്ഗം എങ്ങനെ അക്രമരഹിത സമരം പ്രവർത്തനക്ഷമമാക്കും ഇതിന്റെ ചരിത്രപരമായ രേഖകള് എന്തെല്ലാം ഇത് സംബന്ധിച്ച പൂർണ്ണ അറിവുണ്ടായിരിക്കണം. ശക്തിയുള്ള തന്ത്രങ്ങളുള് പ്രയോഗിച്ചു വർദ്ധിച്ചു വരുന്ന രീതിയില് സമയബന്ധിതമായി വിജയങ്ങളുണ്ടെന്നു കാണിച്ചുകൊടുത്താല്. സിവില് പ്രതിരോധ സമരം പ്രവർത്തനക്ഷമമാണെന്നു കാണാം. അക്രമരഹിത സമരം ഒരു അക്രമരഹിത അച്ചടക്കം സംരക്ഷിക്കുന്നതിന് ഒരു സംസ്കാരം പടുത്തുയർത്തുകയും പ്രയോഗത്തില് വരുത്താന് ചില നിയമങ്ങളുള് ക്രോഡീകരിക്കുകയും ചെയ്യണം ഉദാഹരണമായി സെർബിയയിലെ ഏകാധിപതിയെ സ്റ്റോബോഡല് മിലോസെവികിനെ പുറത്താക്കാന് നടത്തിയ ഓട്ട്പോര് സമരത്തില് ക്രമാനുഗതമായി പുതിയ അംഗങ്ങളെ പരിശീലിപ്പിക്കുകയും അതു എങ്ങനെ പ്രവർത്തനക്ഷമമാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കുകയും എന്തുകൊണ്ട് അക്രമരഹിതമായിതന്നെ സമരം തുടരുന്നത് പ്രാധാന്യമുള്ളതാണെന്നും മനസ്സിലാക്കാന് ഉപകരിച്ചു.

4. സിവില് പ്രതിരോധ സമരത്തില് വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന സാധാരണ പൗരന്മാരുടെ പങ്കാളിത്തം

സാധാരണ പൗരന്മാരുടെ ഉയർന്ന നിലവാരത്തിലുള്ള പങ്കാളിത്തമാണ് ഒരു സിവില് പ്രതിരോധ സമരത്തില് ദൃഷ്ടാന്തമായ ഒരേ ഒരു വിപുലമായ സമരത്തിന്റെ വിജയത്തെ പ്രവചിക്കാന് സാധിക്കുന്ന ഘടകം ഇതില് അർത്ഥമുണ്ട് കാരണം കൂടുതല് ആളുകള് ഒരു സ്വേച്ഛാധിപത്യ സർക്കാരിന്റെ പിന്തുണയും അനുസരണയും പിന്വലിക്കുമ്പോള് ആ സർക്കാര് അത്രത്തോളം ദുർബലമായിത്തീരുകയും അവരെ നിയന്ത്രണത്തില് കൊണ്ടുവരാന് ശ്രമിക്കുന്നതിന്റെ ചെലവ് വർദ്ധിച്ചു വരികയും ചെയ്യും, അതിനുപരി നാം വിശ്വസിക്കുന്ന വർദ്ധിച്ചു വരുന്ന സാധാരണ ജനങ്ങളുടെ പങ്കാളിത്തം അടിച്ചമർത്തലിനുള്ള ശ്രമത്തെ പരാജയപ്പെടുത്തും അതിന് ഉപോല്ബലകമായ പരമാണപരമായ തെളിവുകള് നല്കാം. അതായത് സാധാരണ ജനങ്ങളുടെ പങ്കാളിത്തം ഒരു അക്രമരഹിത സമരത്തിനുണ്ടാകുമ്പോള് എതിരാളിയെ പിന്തുണയ്ക്കുന്ന ആളുകളില് നിന്നും കുറുമാറ്റത്തിനുള്ള സാധ്യതയും വർദ്ധിക്കും.

സാധാരണ പൗരന്മാരുടെ ഉയർന്ന നിലവാരത്തില് അക്രമരഹിത സമരത്തിലെ പങ്കാളിത്തത്തിനുദാഹരണമാണ് 2011 ല് ഈജിപ്തിലും ട്യൂണീഷ്യയിലും നടന്ന വിപ്ലവങ്ങളുള്. ഈ സമരങ്ങളില് പൊതുജനപങ്കാളിത്തം ഊർജ്ജ സ്വലമാക്കിയതിന്റെ ഫലമായി ഒരു വിപുലമായ പിന്തുണ രാജ്യത്തിലുടനീളം വ്യത്യസ്ത ഭൂമിശാസ്ത്രമേഖലയില് താമസിക്കുന്നവർ പുരുഷന്മാർ സ്ത്രീകള് മതവിശ്വാസികള് മതേതരസമൂഹത്തില്പ്പെട്ടവർ, ചെറുപ്പക്കാർ മദ്ധ്യവയസ്കർ പ്രായം ചെന്ന ആളുകള് താഴ്ന്ന ശ്രേണിയിലും ഉയർന്നശ്രേണിയിലുമുള്ള തൊഴിലാളികള് പട്ടണവാസികള്

ഗ്രാമീണർ എന്നിവരുടെയെല്ലാം പിന്തുണ ലഭിക്കാൻ സഹായകരമായി. ഇതിനു വിപരീതമായി 1989 ല് ചൈനയിലെ വിദ്യാർത്ഥിസമരവും 2009 ഗ്രീൻ സമരവും ലക്ഷക്കണക്കിനു ആളുകളെ സംഘടിപ്പിച്ചാണ് ആരംഭിച്ചത് അതു പത്രങ്ങളിൽ ലക്ഷ്യം പൂർണ്ണമായോ ഭാഗികമായോ നേടാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അതിന്റെ കാരണം രണ്ടുസമരങ്ങളും ആരംഭത്തിലുള്ള പൊതുജനപങ്കാളിത്തമുണ്ടെങ്കിലും ആദ്യത്തെ ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ അടിത്തറവിട്ടു വ്യാപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

ചെക്ക് ലിസ്റ്റിൽ കാണിച്ചിരിക്കുന്ന മൂന്നു ഇനങ്ങളിൽ പ്രാധാന്യമുള്ളതാണ് ഉയർന്ന നിലവാരത്തിലുള്ള പൊതുജനപങ്കാളിത്തം ഒരു അക്രമരഹിത സമരത്തിന് എല്ലാഭേദവും ഏകീകരിക്കുന്ന ഒരു ദർശനവും തദ്ദേശ പരസ്പരാശ്രയത്വവും ആളുകളെ കൂടെക്കൂട്ടുന്നതിനുള്ള ഊർജ്ജസ്വലതയും കിട്ടും പ്രവർത്തക്ഷമമായ ആസൂത്രണം ജനങ്ങളിൽ വിശ്വാസം ഉറപ്പിക്കാനും ഒരു ശ്രേണി തന്ത്രങ്ങള് വിവിധ ആളുകളുടെ വൈവിധ്യമാർന്ന അപകടസാധ്യതയെ കുറിച്ചുള്ള ക്ഷമത കിട്ടുന്ന സമയം സമരത്തിനു വേണ്ടി ബലിയർപ്പിക്കാനുള്ള സന്നദ്ധത ഇവ ലഭ്യമാകും. ഒരു പ്രഭാവമുള്ള സമരതന്ത്രപ്രധാനമായ നീക്കം പാവപ്പെട്ടവനും പണക്കാരനും ചെറുപ്പക്കാരനും പ്രായം ചെന്നയാളിനും ഓരോരുത്തർക്കും തരുന്നത് ആ സമരത്തെ പിന്തുണയ്ക്കാൻ ചെറുതായിട്ടോ അഥവാ വലിയരീതിയിലോ എന്തെങ്കിലും ചെയ്യാനുള്ള അവസരമുണ്ടാകും അക്രമരഹിത അച്ചടക്കം എല്ലാവർക്കും അതില് പങ്കെടുക്കാനുള്ള ഉറപ്പുതരുന്നൂ (ഇതിനെതിരായി പൂർണ്ണ ആരോഗ്യവാന്മാരുമാണ് സായുധ പ്രതിരോധം) അക്രമരഹിത സമരത്തിന്റെ മാർഗ്ഗങ്ങള് ഒരു വിപുലമായ സമൂഹത്തിനെ ആകർഷിക്കാൻ സാധിക്കും

5. അടിച്ചമർത്തലിന്റെ കുറഞ്ഞു വരുന്ന സ്വാധീനവും വർദ്ധിച്ചു വരുന്ന പരാജയ ഭീതിയും

സ്വേച്ഛാധിപതികളുടെ ഏറ്റവും ശക്തിയുള്ള ഉപകരണം അടിച്ചമർത്താനുള്ള കഴിവാണു്, അതുപോലെ ഒരു പ്രഭാവത്തകമായ സമരങ്ങളെല്ലാം പഠിക്കണം എങ്ങനെ അടിച്ച മർത്തിലിന്റെ സ്വാധീനം എങ്ങനെ കുറയ്ക്കാം അതേ സമയം എതിരാളിയുടെ ചെലവ് വർദ്ധിപ്പിക്കാനും സാധിക്കും. അതിനും അവർചെയ്യുന്ന ഒരേ ഒരു മാർഗ്ഗം കൃത്യമായ അപകടസാധ്യതയുടെയും തന്ത്രപരമായ തീരുമാനത്തിലൂടെയും ആയിരിക്കും നയതന്ത്രം തെരഞ്ഞെടുക്കേണ്ട ആവശ്യം എല്ലാതന്ത്രങ്ങളും തുല്യഭാവത്തിലുള്ളതല്ല. കേന്ദ്രീകൃതമായ അക്രമരഹിത സമരതന്ത്രങ്ങള് മർദ്ദനമുറകളെ നേരിടാനുള്ള സാഹചര്യം വളരെ കൂടുതലാണ് അതേ സമയം വികേന്ദ്രീകൃതസമരരീതി. ഉപഭോഗവസ്തുക്കളുടെ ബഹിഷ്കരണം അഭിനയിച്ചു വീട്ടിലിരിക്കുക. പൊതുസ്ഥലങ്ങളിൽ പേരുവയക്കാത്ത ചെറിയ പോസ്റ്ററുകള് പൊതുനിരത്തില് പ്രദർശിപ്പിക്കുക ഇതൊക്കെ അടിച്ചമർത്തല് ഭരണകൂടത്തിനു ഒരു വലിയ വെല്ലുവിളിതന്നെയാണ്. ഇതപ്രകാരമാണ് എന്തുകൊണ്ടെന്നാല് ചിലബഹിഷ്കരണങ്ങളില് പങ്കാളിയായവരെ വ്യക്തമായി അറിയാൻ സാധിക്കില്ല (നിങ്ങള്ക്ക് ഒരാളെ നോക്കി അയാള് ഒരുപ്രത്യേകസാധനം ബഹിഷ്കരിച്ചോ ഇല്ലയോ എന്നു പറയാൻ സാധിക്കില്ല ബഹിഷ്കരണത്തില് പങ്കെടുക്കുന്നവര് വ്യാപിച്ചുകിടക്കുകയാണ്. വീട്ടില് ഇരുന്നാല് പോലീസിനു വീടുകള് തോറും കയറിതുടങ്ങി പങ്കെടുത്ത ആളുകളെ തിരിച്ചറിയാൻ പ്രയാസമാണ്. രോഗിയായി നടിച്ചിരിക്കുന്നയാളിനു അയാള് യാഥാർത്ഥത്തില് രോഗിയാണെന്നു പറയാം

1983 ചിലിയിലെ രാഷ്ട്രീയ വിമതര് അഗസ്റ്റോപിനാഷെയുടെ ഏകാധിപത്യത്തി നെതിരായി സമരം ചെയ്യുന്നു അടിച്ചമർത്തലിനെ ഉപായം കൊണ്ടുനേരിടന് ശ്രമിച്ചു ഒരു ദശകം നീണ്ടുനിന്ന അറസ്റ്റു പീഡനം നരഹത്യ ആളുകളെ കാണാതായത് എന്നിവ ആളുകളെ ഭയചകിതരാക്കി ആളുകള് സംഘടിപ്പിക്കാനും ഒത്തുചേരാനും ഭയന്നു. ഏപ്രില് മാസത്തില് സാന്റിയാഗോ ചെമ്പ് ഖനിയില് തൊഴിലാളികള് ഒരു പണിമുടക്ക് പ്രഖ്യാപിച്ചു. പിന്നേഷേ അവരെ ഭീക്ഷണിപ്പെടുത്തി സമരം അടിച്ചമർത്താൻ സൈന്യത്തെ അയച്ചു പട്ടാളം ഖനിവളഞ്ഞു രക്തച്ചൊരിച്ചില് ഭയന്ന് സമരം ആരംഭിക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചതിനു മുമ്പേ സമരം പിന്വലിച്ചു. തൊഴിലാളി നേതാക്കള് അതിനുപകരമായി ഒരു ദിവസം ദേശിയ പ്രതിഷേധദിനമായി ആചരിച്ചു അന്നു ഭരണത്തെ

എതിർക്കുമ്പോൾ വളരെ സാവധാനത്തിൽ ജോലിചെയ്യും സാവധാനത്തിൽ നടക്കും സാവധാനത്തിൽ വാഹനങ്ങളെ ഓടിക്കും രാത്രി 8 മണിക്ക് പാത്രങ്ങളും മറ്റും കൊട്ടി ബഹളമുണ്ടാക്കി ഇതിന്റെ ഫലമായി ഒരു ആത്മഹത്യപൂർവ്വമായ വിപുലമായ പങ്കാളിത്തം ഈ പ്രവൃത്തികളിലുണ്ടായി ഇങ്ങനെ സമരം ഒരു മാസം നീണ്ടു നിന്നു. ഇതായിരുന്നു ആദ്യത്തെ ഏറ്റവും വലിയ ചുവട് അതിന്റെ ഫലമായി ഭയത്തിന്റെ തലങ്ങളെ ഭേദിക്കാനും ജനസമൂഹത്തെ വിഘടിപ്പിക്കലുമായിരുന്നു. പിന്നാലെയുടെ ഭരണത്തിന്റെ അടിത്തറ. ഈ സമരമാർഗ്ഗങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുന്നവർക്ക് അനുവദനീയമായ രീതിയിലുള്ള സമരങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുന്നവർക്ക് അനുവദനീയമായ രീതിയിലുള്ള വളരെ താഴ്ന്ന അപകട സാധ്യതമാത്രമായിരുന്നു സമരത്തെ അടിച്ചമർത്താൻ സാധിക്കാതെ വന്നു. പിന്നാലെയുടെ സെക്യൂരിറ്റി സൈന്യത്തിനു വിപുലമായ വികേന്ദ്രീകൃതമായ സമരത്തിനു ഒരു ഉത്തരവുമില്ലായിരുന്നു.

അടിച്ചമർത്തലിന്റെ പ്രഭാവം കുറയ്ക്കാനുള്ള മറ്റൊരു വീക്ഷണം അഥവാ സമരത്തെ നേരിടാനുള്ള ചെലവ് വർദ്ധിപ്പിക്കുക, പരാജയപ്പെടാനുള്ള സാധ്യതവർദ്ധിപ്പിക്കുക, പരാതികളെ രാഷ്ട്രീയ ശൈലിയിൽ പ്രകടിപ്പിക്കുക. പ്രകടനക്കാർ ശുദ്ധജലം വേണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെടുക, പരിസരം സംരക്ഷിക്കുക, (ഭരണം വിഴിഞ്ഞമെന്നല്ല ആഗ്രഹിക്കുന്നത്) നേതൃത്വത്തിന്റെ പിന്തുടർച്ച സമരക്കാരും മറ്റു ദേശീയ ഗ്രൂപ്പും അന്തർദേശീയ സമൂഹവും തമ്മിലുള്ള സാമൂഹ്യമായ അകലപ്പിച്ച ഇല്ലാതാക്കുക. ഇതിന്റെയൊക്കെ ഫലമായി സമരത്തിനെതിരായ അടിച്ചമർത്തൽ പരാജയപ്പെടാൻ സാധിക്കും ഉദാഹരണമായി 2010 ല് ഈജിപ്തിലെ ഒരു ബ്ലോഗർ ഖലീദ് സയ്ദ് അഴിമതി വെളിച്ചത്തു കൊണ്ടുവന്നതിന്റെ പ്രതീകമായി അദ്ദേഹത്തെ ഒരു ഇന്റർനെറ്റ് കഫേയിൽ നിന്നും വലിച്ചു പുറത്തിട്ടു അടിച്ചുകൊന്നു. വിമതരുടെ ഫേയ്സ്ബുക്കിൽ ഇപ്രകാരം കുറിച്ചു ഞങ്ങളെല്ലാം ഖലീദ് സയ്ദ് ആണ്. അതിനെ എതിർക്കാൻ ഈജിപ്ത് സർക്കാർ നടത്തിയ ശ്രമങ്ങളെ വിഫലമായി. അവരുടെ സാന്നിധ്യം മൂലം അവർ ഇത് വ്യക്തമാക്കി അതായത് സയ്ദിനുണ്ടായ വികാരം പൊതുവായി ഓരോ ഈജിപ്ത് കാരനുമുണ്ടെന്നും അങ്ങനെ അടിച്ചമർത്തൽ പരാജയപ്പെട്ടു.

6. സമരത്തിലെ പ്രതിയോഗിയുടെ പക്ഷത്തുനിന്നുള്ള കുറുമാറ്റം വർദ്ധിക്കുന്നു

ഒരു സിവിൽ പ്രതിരോധസമരം സമയം കഴിയുന്നതോടുകൂടി വിശ്വസ്തതയ്ക്ക് മാറ്റം സംഭവിക്കുകയും എതിരാളികളെ സജീവമായും നിഷ്കൃയമായും പിന്തുണയ്ക്കുന്ന ആളുകളുടെ ഇടയിൽ കുറുമാറ്റം സംഭവിക്കും ഉദാഹരണമായി പുരോഗമനവാദികളും സർക്കാരിനെ പൂർണ്ണമായി പിന്തുണയ്ക്കുന്നവരുടെ ഇടയിൽ അഭിപ്രായവ്യത്യാസം ഉണ്ടാവുകയും അവർ നിയന്ത്രണം ആവശ്യപ്പെടുകയും ചെയ്യും., സാമ്പത്തികതാൽപര്യത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി സമരക്കാരുടെ ഡിമാന്റുകൾ അംഗീകരിക്കാൻ സമ്മർദ്ദം ചെലുത്തും അവർക്ക് ബിസിനസ്സ് പൂർവ്വ സ്ഥിതിയിൽ കൊണ്ടുവരാൻ ശ്രമിക്കും. ഭരണകാര്യങ്ങളെ നിർഹിക്കുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥർ പട്ടാളക്കാർ പോലീസുകാർ തുടങ്ങിയ ആളുകളും കുറുമാറ്റം തുടരും അതിന്റെ കാരണം ഒന്നുകിൽ സമരക്കാരുടെ ആവശ്യങ്ങളെ പ്രേരിപ്പിക്കപ്പെടും, അഥവാ സമരം കൊണ്ട് പൊതുതിമുട്ടി അതും അല്ലെങ്കിൽ അവരുടെ കുടുംബത്തിലെ അംഗങ്ങളെ സുഹൃത്തുക്കളെ എന്നിവരാണ് സമരത്തിൽ പങ്കെടുക്കുന്നത്. വരേണ്യവർഗ്ഗം തന്നെ സമരത്തെ അനുകൂലിക്കുന്നവർ ആയിരിക്കും. ഭരണാധികാരികളെ വരെ സംശയിക്കും സമരം തുടർന്നു കൊണ്ടുപോകാൻ പ്രയാസമാകും എന്ന്. അല്ലെങ്കിൽ അവർ നിഷ്പക്ഷരാകും അതും അല്ലെങ്കിൽ സമരം വിജയിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവരെ ചരിത്രത്തിന്റെ തെറ്റായ ദിശയിൽ രേഖപ്പെടുത്തും എന്ന അപകട സാധ്യത ഒഴിവാക്കാൻ ശ്രമിക്കും.

2004 ല് ഉക്രയിനിൽ നടന്ന ഓറഞ്ച് വിപ്ലവത്തിൽ വിമതർ സെക്യൂരിറ്റി സൈന്യവുമായി ഒരു പ്രത്യേക കരുതലോടെ ആശയവിനിമയം നടത്താൻ റിട്ടയർ ചെയ്ത് മിലിട്ടറി ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ മദ്ധ്യസ്ഥരാക്കി. അതേ സമയം എതിരാളികളെ അവരുടെ പ്രവർത്തനം കൊണ്ട് തെളിയിക്കാൻ സാധിച്ചു. അവർ അക്രമരഹിതരാണ്, യുക്തി സഹജമായി ചിന്തിക്കുന്നവരാണ് അവർ പൊതുജനങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കാൻ സെക്യൂരിറ്റി ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ സഹായം തേടി. സഹോദരബന്ധു സൈന്യത്തിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുമായി ബന്ധം സ്ഥാപിച്ചു അവർക്ക് അനുകൂലമായി മുദ്രാവാക്യം വിളിച്ചു. പോലീസ് ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ റോസപുഷ്പം നൽകി സ്വീകരിച്ചു നിലവിലിരിക്കുന്ന

ഭരണാധികാരി കളുടെ അഴിമതി വെളിച്ചത്താക്കി. അവസാനം സെക്യൂരിറ്റി പോലീസിലെ നിന്നും കുറുമാറ്റവും വർദ്ധിച്ചു അടിച്ച മർത്തലിന്റെ സമയമായപ്പോള് ഉക്രയിനിലെ പട്ടാളാക്കാരും. പോലീസുകാരും നിഷ്ക്രിയരായി ഇതേ അനുഭവം തന്നെ സെർബിയയില് മിലോസെമിക്സിനെതിരായി നടന്നത്. പരസ്യമായി കുറുമാറ്റം കാണിക്കാതെ സെക്യൂരിറ്റി സൈന്യം കേവലതാല്പര്യത്തോടുകൂടി ഭരണകർത്താക്കളുടെ ആജ്ഞ നിറവേറ്റാതെയിരുന്നു. ഓട്ട്പോര് സമരത്തില് അതിന്റെ നിർണ്ണായക സമയമായ ഒക്ടോബർ 5-ാം തീയതി ഹെലികോപ്ടറില് നിന്നും കെമിക്കല് ആയുധങ്ങളെ ബെൽഗ്രേഡിലെ വർഷിക്കാന് ആജ്ഞ കൊടുത്തപ്പോള് ആകാശം പ്രസന്നമായിരുന്നിട്ടും ജനക്കൂട്ടത്തിന്റെ വ്യക്തമായ ദൃശ്യം കാലവസ്ഥ പ്രതികൂലമായത് കൊണ്ട് കാണാന് സാധിക്കില്ലെന്ന് പറഞ്ഞു വിസമ്മതിച്ചു. അപ്പോള് സൂര്യപ്രകാശം ഉണ്ടായിരുന്നു ആ പൈലറ്റ് പിന്നെ പശ്ചാത്താപത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞു അതേ ദിവസം പ്രകടനക്കാരുടെ ഇടയില് തന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങളെ ഉണ്ടായിരുന്നു അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന് ആജ്ഞ അനുസരിക്കാന് സാധിച്ചില്ല.

പ്രേരണകൊണ്ടോ അതോ സ്വന്തം താല്പര്യം കൊണ്ടോ ഇത്തരത്തിലുള്ള കുറുമാറ്റം സാധാരണ സംഭവിക്കും അത് അക്രമരഹിത പ്രതിരോധ സമരത്തിന്റെ നീണ്ടകാലമുള്ള ദ്രവീകരണം മൂലമാണ്. നേരത്തേ സൂചിപ്പിച്ച ചെക്ക് ലിസ്റ്റിലെ 2 പ്രവണതകള് വിലയിരുത്തിയാല് ഈ പ്രവണത സമരത്തിന്റെ പ്രതിരൂപമാണ്. ഏകത്വം ആസൂത്രണം അക്രമരഹിത അച്ചടക്കം എന്നിവയാണ് ഇവയുടെ ഭാഗം. സ്ഥിരവിവരക്കണക്കുകളെ കാണിക്കുന്ന ഉയർന്ന നിലവാരത്തില് വിവിധ ഗ്രൂപ്പുകളില് പെട്ടവരുടെ പങ്കാളിത്തം വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന കുറുമാറ്റവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്താം. ഏകത്വം ആസൂത്രണം അക്രമരഹിത അച്ചടക്കം എന്നിവ കുറുമാറ്റത്തെ പ്രേരിപ്പിക്കും. ഏത് സമയത്തേക്കെന്നോ ഒരു സമരം അക്രമരഹിതമായിരിക്കുന്നത് അത് അക്രമങ്ങളിലേക്ക് വഴുതി വീഴാതെ ശ്രമിക്കണം. (2011 ല് സിറിയയില് ഉണ്ടായ ദുരന്ത അനുഭവം പോലെ) അപ്പോള് അക്രമരഹിത സമരത്തിന് ഒരു ദിവസം കൂടി സമരം ചെയ്യാന് സാധിക്കും. അതുപോലെ കുറുമാറ്റത്തിന് കൂടുതല് വഴിയൊരുക്കുകയും ചെയ്യും. ഒരു ഭരണത്തിനുള്ളില് നിന്നു കൊണ്ട് വിശ്വസ്ഥതയ്ക്ക് കുറുമാറ്റം സംഭവിക്കുകയും അതിന്റെ നിലനില്പ്പ് അക്രമപ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ അതിനെ ഭീക്ഷണിപ്പെടുത്തിയില്ലെങ്കില് അവരുടെ കുറുമാറ്റത്തിനുള്ള ശക്തി നിലനിന്നു കൊണ്ട് തന്നെ ഒരു എകാധിപത്യ ഭരണ ഘടനയുടെ കെട്ടുറപ്പിനെ ഭീക്ഷണപ്പെടുത്താം.

ബാഹ്യനടന്മാർക്ക് വേണ്ടിയുള്ള വിവക്ഷകള്

ഈ ഒത്തുനോക്കല് പട്ടിക വിമതർക്ക് വേണ്ടിയുള്ളതല്ല മറ്റു ചില ഘടകങ്ങളെ കൂടി ഈ സംഘർഷവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അവരുടെ പ്രകടനങ്ങളെ മെച്ചപ്പെടുത്താന് സാധിക്കും ഉദാഹരണമായി ഈ ചെക്ക്ലിസ്റ്റില് ഒരു സിവില് പ്രതിരോധ സമരത്തെ കുറിച്ചു നല്ല ധാരണയോടുകൂടി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യാന് ഒരു പത്രപ്രവർത്തകനെ സഹായിക്കും പത്രപ്രവർത്തകർ ഒരു സംഘർഷത്തിനുള്ളിലേക്ക് ആഴ്ന്നിറങ്ങി അതിന്റെ അകകാഴ്ച കാണണമെങ്കില് ഒരു റിപ്പോർട്ടറെ 2014 ന്റെ ആദ്യം കീവിലെ നടന്ന മൊളോട്ടോകോക്കടെയില് പാർട്ടിയുടെ മുന്നില് നിർത്തിയാല് അവിടെ നടന്ന അക്രമങ്ങളെ കുറേക്കൂടി മോശമാകുമോ. അഥവാ അതിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട ശക്തിയെ കൂടുതല് പ്രകാശമാനമാക്കുമോ എന്ന് അറിയാം. എന്നാല് ഒരു സമരത്തിനെ കുറിച്ചുള്ള അന്വേഷണം. ആ സമരത്തിലെ ഏകത്വം ആസൂത്രണം ഇവയുടെ അവസ്ഥ അക്രമരഹിത അച്ചടക്കത്തില് ഉണ്ടായ വിള്ളല്, ആ സംഭവങ്ങളുടെ ഉറവിടം സാധാരണ പൗരന്മാരുടെ വർദ്ധിച്ചു വരുന്ന പങ്കാളിത്തം അടിച്ചമർത്തല് കുറഞ്ഞത് വരുന്നതിന്റെ പ്രഭാവം അടിച്ചമർത്തലിന്റെ പ്രഭാവം, സെക്യൂരിറ്റി ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ സൈനികർ പൂർണ്ണമായും ആജ്ഞ അനുസരിക്കുന്നുണ്ടോ ഇല്ലയോ, കുറുമാറ്റം സ്വമേധയാ നടക്കുന്നതാണോ. ഇവയെക്കുറിച്ചെല്ലാം അതിരുകളെക്കുറും ഉള്ള അപഗ്രഥനം ആവശ്യമാണ്. ഇതിനോടുകൂടി ചേർക്കാവുന്നത് ബിസിനസ്സുകാരുടെ പിന്തുണ നഷ്ടപ്പെടുന്നുണ്ടോ എന്ന്. ഇതില് നിന്നും വ്യക്തമായി പറഞ്ഞാല് എന്തുകൊണ്ട് ഉക്രെയിന് പ്രസിഡന്റ് എനിക്കോവിച്ച് പലായനം ചെയ്തു. അത് സംഭവിച്ചത് ആ മോശപ്പെട്ട ഭരണത്തിന്റെ അക്രമപ്രവർത്തനം തിരിച്ചടിച്ചപ്പോള് മണിക്കൂറുകളെക്കൂടി തന്നെ. ഇങ്ങനെയുള്ള

സംഭവവികാസങ്ങളു് പ്രവചിക്കാൻ സാധിക്കും ഒരാളു് നേരുത്തെ തന്നെ അതിന്റെ ശരിയായ സൂചകങ്ങളെ നോക്കിക്കണ്ടാലു്.

2011 ന്റെ ആദ്യ പാദത്തിൽ തന്ത്രങ്ങളുടെ രൂപരേഖ ചമയ്ക്കുന്നവർ ചെക്ക് ലിസ്റ്റ് പരിശോധിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ അവർ സൂചിപ്പിക്കുമായിരുന്നു. സിറിയയിലെ അസാദ് ഭരണത്തിനെതിരായി സിവിൽ പ്രതിരോധ സമരം ജയിക്കാൻ ഒരുപാട് അവസരങ്ങളു് ഉണ്ടെന്ന്. തുടർന്ന് വന്ന വിശ്വസ്തതയുടെ കൂറുമാറ്റം (സുന്നി പട്ടാളക്കാർക്കും അപ്പുറം) പട്ടാളത്തിന്റെ ഭരണത്തിനെതിരായി നടന്നത് അതിനെ കാണാൻ സാധിക്കുമായിരുന്നു. വിജയിക്കാനുള്ള ഏറ്റവും വലിയ പ്രതീക്ഷ. വ്യവസായ സമൂഹത്തിൽ പ്ലൈവർ പിന്തുണ പിൻവലിച്ചത് മറ്റൊരു സൂചകമായിരുന്നു. ഇതിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ 2012 ല് അസാദിന്റെ അലവൈറ്റ് പട്ടാളത്തിനെതിരായി സ്വതന്ത്ര സിറിയൻ പട്ടാളത്തെ ധൈര്യകൊടുത്തതും ഒരു ദുരന്തത്തിന് മുന്നു് കൂട്ടി കാണാൻ പ്രത്യുല്പാദനപരമായി കാണാമായിരുന്നു. തദ്ദേശീയമായ ജനശക്തി സമരങ്ങളു്ക്ക് ബാഹ്യമായ സഹായം കിട്ടുന്നതിനാവശ്യമായ നിബന്ധനകളു് വികസിപ്പിച്ചെടുക്കാൻ ഈ ഒത്തുനോക്കലു് പട്ടിക സഹായകരമായിരിക്കും. ഉദാഹരണമായി ഒത്തുനോക്കലു് പട്ടികയിലെ ആദ്യം പ്രതിപാദിക്കുന്ന മൂന്നു കഴിവുകളു് ബുദ്ധിയിലദ്ധിഷ്ഠിയമായതിനെ വർദ്ധിപ്പിച്ചു് ബലിഷ്ഠമായ അറിവു് കൈമാറ്റം ചെയ്യാൻ ഉതകുന്നതായി പരിഗണിക്കാം. യൂണിവേഴ്സലു് ഡിക്ലറേഷനു് ഓഫ് ഹ്യൂമൻ റൈസിന്റെ 19-ാം ആർട്ടിക്കിളു് അനുസരിച്ചു് ഒരു ഏകാധിപതിക്കു് അറിവിന്റെ പ്രവാഹം തടയാനോ അതു് വിമതർക്കു് എത്തിച്ചു് കൊടുക്കുന്നതിന്റെ പേരിലു് പൗരന്മാരെ ശിക്ഷിക്കാനോ വിലക്കാനോ സാധിക്കില്ല. ചെക്ക് ലിസ്റ്റിലു് ഉള്ള 6 ഇനങ്ങളിലു് സാങ്കേതികമായി പുതിയ നീക്കങ്ങളു്ക്ക് മാർഗ്ഗം സൃഷ്ടിക്കാനുള്ള ചിന്ത ഉദ്ദീപിപ്പിക്കും ഈ ചിന്ത മൂന്നു കഴിവുകളെയും മൂന്നു പ്രവണതകളെയും വളർത്തിയെടുക്കാൻ സഹായകരമാകും.

ഒത്തുനോക്കലു് പട്ടികയും നമ്മുടെ ഭാവിക്ക് രൂപം കൊടുക്കുന്ന സംഘങ്ങളും

അക്രമരഹിത സമരങ്ങളു് നടക്കുന്ന സാഹചര്യങ്ങളു് സങ്കീർണ്ണമാണു് സിവിൽ രേഖകളിലു് അടിസ്ഥാനപരമായ ഏകോപിപ്പിക്കലും അതിന്റെ ക്രമാനുഗതമായ പിന്തുടർച്ചയും വിജയത്തിലെത്തിക്കുന്ന തന്ത്രങ്ങളുടെ ഒരു നീണ്ട നിരയും അതിന്റെ അനുഭവം ക്രമീകരണം ഇല്ലാത്ത ഒരു ബോധം അനുഭവിക്കും. അവരുടെ സ്വാഭാവികമായി ഭയം ഒരു തെറ്റായ തീരുമാനം എടുക്കുമ്പോളു് ഉണ്ടാകുന്നതു് ജനങ്ങളുടെ ജീവനു് സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും അപകടം ആകും. എതു് സമരഭടന്മാരിലു് ഒരു തരം നിസ്സംഗത ഉളവാക്കും ഈ നിസംഗതയാണു് ഒരു ഏകാധിപതി അന്വേഷിക്കുന്നതു്. ഇതു് ഒരു ഏകാധിപതിക്കു് പരാജയപ്പെടുത്താൻ സാധിക്കുകയില്ല എന്ന മിഥ്യാധാരണ ഇല്ലാതാക്കും. ഈ ഒത്തു നോക്കലു് പട്ടിക വിമതർക്കു് പുനനവീകരണം ഇല്ലായ്മ എന്ന ബോധത്തെ സശിപ്പിച്ചു് ഒരു മുന്നോട്ടുള്ള വഴി ഇല്ലാതാക്കും. ചിലർ വാദിക്കുന്നതു് അനേകം മാറ്റം വരുത്തുന്ന ഘടകങ്ങളു് രംഗത്തുണ്ടു്.

ഈ ഒത്തുനോക്കലു് പട്ടിക ഒരു ഏകാധിപത്യ ഭരണം അവസാനിപ്പിക്കാനോ ലഘൂകരിക്കാനോ സാധിക്കുന്നതല്ല. അതിനു പരി നിർണ്ണായകമായ തീരുമാനം എടുക്കുന്നതിനെ വിലയിരുത്തിയാലു് ഭാവിയിലു് ഉണ്ടാകുന്ന സംഘർഷങ്ങളു്ക്ക് ഏറ്റവും നല്ല ശ്രദ്ധ കൊടുക്കേണ്ട ഘടകങ്ങളു് ആണു്. ഇതു് ഒരു പ്രത്യേകസ്ഥലത്തിനും പ്രത്യേക സമരത്തിനും തുല്യത ഇല്ലാത്തതായിരിക്കും.

എങ്ങനെ ആയാലും ഒരു പ്രത്യേക സാഹചര്യത്തിനു് ആവശ്യമായ ഘടകങ്ങളെ അവഗണിക്കാൻ ഈ ഒത്തു നോക്കലു് പട്ടിക ആവശ്യപ്പെടുന്നില്ല പക്ഷേ ആ ഘടകങ്ങളെ ഒരു വിസ്തൃതമായ തന്ത്ര പ്രധാനമായ ചട്ടകൂട്ടിലു് കാണണം. അവ അനാവരണം ചെയ്യുന്നതു് എങ്ങനെ അഥവാ എപ്പോളു് ഒരു സിവിൽ പ്രതിരോധസമരം ജയിക്കാം. അതുലു് ഗവാണ്ടെ ഈ ചെക്ക് ലിസ്റ്റിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെ കുറിച്ചു് പല സന്ദർഭങ്ങളിലു് പരിശോധിച്ചു് ഗവേഷണം നടത്തി എഴുതിയതാണു്. 'ഒത്തു നോക്കലു് പട്ടിക ആരേയും പ്രതിരോധിക്കാൻ കഴിവുള്ളതായി തോന്നുന്നു. വളരെ പരിചയ

സമ്പന്നനെ പോലും നമ്മള് മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നതിനേക്കാള് കഠിനമായ പ്രശ്നങ്ങളിലും പരാജയത്തിനെതിരായി പ്രതിരോധിക്കാന് അവ ഒരു തരത്തിലും ഉള്ള ധാരണയുടെ വലയത്തെ പ്രധാനം ചെയ്യും നമ്മളില് ഓരോരുത്തരിലും ഉള്ള ജന്മസിദ്ധമായ തെറ്റുകളെ അതായത് ഓര്മ്മക്കുറവ് ശ്രദ്ധക്കുറവ് പൂര്ണ്ണതകുറവ് എന്നിവ മനസ്സിലാക്കാന് സഹായിക്കും യഥാര്ത്ഥ സങ്കീര്ണ്ണതയുടെ അവസരങ്ങളില് എവിടെയാണോ അറിവ് ആവശ്യമായത് അത് എന്ത് അളവില് കൂടുന്നു. പ്രവചനാതീതമായി ഭവിക്കുന്നു. ശക്തിയുള്ള ഒരു ഒത്തുനോക്കല് പട്ടിക ബുദ്ധിശൂന്യത ഉറപ്പ് തരുന്നു എന്നാല് നിരൂപണ ദൃഷ്ടിയുള്ളവനെ അവഗണിക്കുന്നില്ല. ആളുകളുടെ സംവദിക്കാനും പരസ്പരം ബന്ധപ്പെടാനും അല്പം ഭേദം ഉള്ളവയെ നിയന്ത്രിക്കാനും അവർക്ക് പ്രവചനാതീതമായതിനെ ഏറ്റവും നല്ലതായി അറിയാനും സഹായിക്കും.'

ഈ ചെക്ക്ലിസ്റ്റ് അവസാനത്തെ സൂചകമല്ല ആര് നിലനില്ക്കും, ഏകാധിപതിയോ സിവില് സമര നേതാവോ? എന്നാല് കൂടി ചെക്ക് ലിസ്റ്റ് നിര്ണ്ണായകവും തുടര്ച്ചയുള്ളതുമായ ഒരു കൂട്ടം സൂചകങ്ങളാണ്. അത് വഴി മനസ്സിലാക്കാം എങ്ങനെ പൗരന്മാരുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന് വേണ്ടിയുള്ള അവകാശം സ്വേച്ഛാധിപത്യഭരണത്തിന് കൂഴിയില് നിന്നും തരണം ചെയ്യാമെന്ന്.